14. 34; अज्ञानकृतसंकष्टचतुर्थीव्रतसंभवात् । पुण्यात् GaṇeP. i. 59. 14; इत्यज्ञानकृते प्रायश्चित्तविधानाच्च YuktiSneha. 27. 24 (*on* i. 1. 2); यदज्ञानकृतं कर्म सफलं दृश्यते हि तत् BṛBrahmaS. iv. 7. 6; विश्वेश्वरार्चनादेश्चाज्ञानकृतस्वल्पपापनिरासार्थत्वम् TristhaSe. 288. 24; एतदप्युक्तव्याध्युपशमार्थं पाने एवाज्ञानकृते बोद्धव्यम् Bālam-Bha. i. 54. 6 (*on* 1. 14); **ii** caused by ignorance (abstract things) अबुद्धिरज्ञानकृता अबुद्धया दुष्यते मन: MahāBhā. xii. 197. 4; भवत्यभेदी भेदश्च तस्याज्ञानकृतो भवेत् ViṣṇuP. vi. 7. 95; यदज्ञानकृतं सर्वं भयं त्यक्त्वा सुखी भव SarvaVeSāSaṁ. 270; तस्माज्जह्यङ्ग वैकल्यमज्ञानकृतमात्मन: BhāgP. i. 13. 44; अज्ञानकृत: परिच्छेदभ्रमो व्यावर्तिष्ट PrakaVi. 63. 18; अज्ञानकृतविक्षेपं रोदनादिं विदुर्बुधा: PañcDa. 7. 25; विचरेदिति पाठोऽज्ञानकृत: NirṇaSi. 93. 4; **iii** caused by nescience or primordial ignorance हेतुकर्तृत्वं च अज्ञानकृतं दर्शितम् GītāBh.(S'aṅ.) 38. 5 (*on* 2. 21); ब्रह्मात्मकत्वेन नानाभूतवस्तुदर्शनमज्ञानकृतम् S'rīBh. 382. 6 (*on* i. 4. 22); जीवब्रह्मणोरज्ञानकृतो भेद: VedāntDī. 90. 7 (*on* ii. 1. 21); न भाति नास्ति दशम इति स्वं दशमं तदा । मत्वा वक्ति तदज्ञानकृतमावरणं विदु: PañcDa. 7. 24; अज्ञानकृतो हि मुक्तात्संसारिणो भेद: Vādā. 147. 1; परमार्थत ईश्वराज्ञानेन अज्ञानकृतजीवत्वा(? त्व)नाशात् YuktiSneha. 113. 38 (*on* i. 1. 5)

अज्ञानक्रिया (ajñāna–kriyā) *f.* activity performed through ignorance अज्ञानात् वा चेष्टा कर्म वा सा अज्ञानक्रिया SthānṬ. 153B. 14.

अज्ञानक्लेश (ajñāna–kleśa) *m.* affliction or defilement of ignorance or wrong faith षडिन्द्रियं पञ्चस्कन्धं षडायतनं पञ्चभूतम् । स्वभावेन विशुद्धम(प्य)-ज्ञानक्लेशैरावृतम् HevajraT. i. 9. 2.

अज्ञानक्षति (ajñāna–kṣati) *f.* destruction of ignorance अज्ञानक्षति-रुपले तवापि किं न S'ivLī. 6. 41.

अज्ञानक्षार (ajñāna–kṣāra) *m.* lime in the form of nescience अज्ञानक्षारवलितं नेष्टं देहगृहं मम YogVā. i. 18. 24.

अज्ञानगता (ajñāna–gatā) *adj.* (*f.*) existing in nescience चैत्रावरण-शक्तेरेवाज्ञानगताया: ··· नाशितत्वेन स पश्यति AdvaiSi. 486. 12.

अज्ञानगति (ajñāna–gati) *adj.* (born in) a type of existence incapable of oblaining enlightenment पशूनथाज्ञानगतीननाथान् ··· हत्वा जडान् किं लभते वराकान् VarāṅgaC. 25. 16.

अज्ञानगर्त (ajñāna-garta) *m.* pit of ignorance जिनेन्द्रबिम्बं यदि नाभ-विष्यदज्ञानगर्तेषु जनो न्यमङ्क्ष्यत् VarāṅgaC. 22. 44.

अज्ञानगहन (ajñāna–gahana) *n.* **i** forest or cave in the form of ignorance अज्ञानगहनालोकसूर्यसोमाग्निमूर्तये । दु:खत्रयाग्निसंतापशान्तये गुरवे नम: JayāS. 16. 364 = LakṣmīT. 41. 64; **ii** dense ignorance चिद्बीजनिचयस्य च । आविष्कृतस्य भेदेन··· । अज्ञानगहनेनैव नित्यानित्यामलात्मना PāraS. 15. 419.

अज्ञानगोचर (ajñāna–gocara) *adj.* having ignorance for object साक्षिप्रकाशस्याज्ञानगोचरभ्रान्तित्वेन तन्निवर्तकत्वायोगात् S'atDū. 169. 11; अज्ञान-गोचरसंस्कारहेतुत्वे···नोक्तानवस्था LaCandr. 768. 28.

अज्ञानग्रन्थि (ajñāna–granthi) *m.* knot of nescience अज्ञानग्रन्थिभिदा स्वशक्त्यभिव्यक्तता मोक्ष: ParamāSā. 60.

अज्ञानग्रह (ajñāna–graha) *m.* apprehhension or grasping of nescience अज्ञानग्रहे···व्याहति: स्यादेव AdvaiSi. 550. 6.

अज्ञानग्रहण (ajñāna–grahaṇa) *n.* appehension or grasping of nescience तदवच्छेदकप्रकाशस्य तद्विरोधित्वे भवत्पक्षेऽप्यज्ञानग्रहणानुपपत्तिप्रसङ्गात S'atDū. 169. 16; ब्रह्मधीपूर्वकालमात्रगतत्वेनाज्ञानग्रहणात् GuruCandr. i. 460. 17.

अज्ञानग्राहक (ajñāna–grāhaka) *adj.* apprehending nescience अज्ञान-ग्राहकं प्रत्यक्षमपेक्ष्य···प्रामाण्यसंभवात् AdvaiSi. 426. 10; 565. 11.

अज्ञानग्राहिता (ajñānagrāhi–tā) *f.* nature of comprehending nescience तम आसीदित्यस्य···अज्ञानग्राहितया···प्रामाण्यसंभवात् AdvaiSi. 426. 10.

अज्ञानघनता (ajñāna–ghanatā) *f.* denseness of nescience यावदज्ञान-घनता तावत् प्रघनचित्तता YogVā. v. 52. 26.

अज्ञानघनयामिनी (ajñāna–ghanayāminī) *f.* dark night of ignorance अज्ञानघनयामिन्या संकोचं न नराम्बुजम् । याति YogVā. ii. 15. 10.

अज्ञानघनान्धकार (ajñāna–ghanāndhakāra) *m.* dense darkness of ignorance तेनाज्ञानघनान्धकारपटलप्रक्षेपदीपाङ्कुरं व्यातेने कृतिनां कृते सुकृतिना काव्यं शिवस्वामिना Kapphiṇā. 20. 46.

अज्ञानघस्मर (ajñāna–ghasmara) *adj.* which devours nescience अत: परं तदैकात्म्यं वक्ष्यतेऽज्ञानघस्मरम् TaiUBhVā. 40. 2(2).

अज्ञानघातिनी (ajñāna–ghātinī) *adj.* (*f.*) destroying nescience सुखादिगोचरा वृत्तिर्ननु नाज्ञानघातिनी VedāntSiSūMañ. 1. 90.

अज्ञानचक्षुस् (ajñāna–cakṣus) *adj.* possessing an eye in the form of ignorance तत्प्रित्रा या कृता निन्दा भवतोऽज्ञानचक्षुषा BhaviP. 571A. 8 (iii (4). 14. 29); महानल: । तत्तदाकृतिभेदेन भिद्यतेऽज्ञानचक्षुषाम् AdhyāRā. vi. 2. 38; vii. 2. 74.

अज्ञानचित्संबन्ध (ajñānacit–sambandha) *m.* relation between nescience and consciousness अज्ञानचित्संबन्धरूपावरणप्रयुक्तत्वादुक्तावरणकृत्यत्वमव्याहतम् GuruCandr. iii. 28. 14; उक्तवृत्त्यभावस्याज्ञानचित्संबन्धरूपावरणप्रयुक्तत्वात् LaCandr. 586. 21.

अज्ञानचेष्टित (ajñāna–ceṣṭita) *n.* behaviour or activity of nescience प्रत्यग्वस्त्वात्मकत्वेऽपि चित्रमज्ञानचेष्टितम् BṛĀraUBhVā. i. 4. 1356.

अज्ञानचोदित (ajñāna–codita) *adj.* impelled by ignorance यथा च विवरं प्राप्य निष्क्रान्त: पञ्जरात् खग: । निवृत्य प्रविशेद्भूप(? य)स्तत्रैव(? वा)-ज्ञानचोदित: PadmP.(Ra.) 11. 133.

अज्ञानच्छद्मन् (ajñāna–cchadman) *n.* guise of ignorance त्वम् ··· अज्ञानच्छद्मना छन्न: BṛKathāS'loSaṁ. 16. 29.

अज्ञानच्छेदन (ajñāna–cchedana) *n.* warding off of ignorance अज्ञा-नच्छेदनार्थाय खड्गं तेऽस्तु सदा करे VarāP. 31. 14.

अज्ञानज (ajñāna–ja) *adj.* [*f.* –ā] **i** caused by ignorance or nescience येन···। तमश्चाज्ञानजं भिन्नं तस्मै पाणिनये नम: PāṇiS'i. 58; अज्ञान-जमविवेकत: जातं मिथ्याप्रत्ययलक्षणं मोहान्धकारं तम: नाशयामि GītāBh.(S'aṅ.) 285. 1 (*on* 10. 11); 416. 9 (*on* 14. 8); नानात्वदर्शनं यस्माद्भयादज्ञानजं मतम् BṛĀraUBhVā. iv. 3. 1392; अज्ञानजमपि ब्रह्मज्ञानम् अज्ञानं दन्दहीति IṣṭaSi. 69. 20; कदाप्यज्ञानजामार्तिं नाधिगच्छाव शंकर SkandP. i(3B). 16. 47; साश्रुरूचे न कोप्यं मे मन्तुरज्ञानजो ह्ययम् । मयोचे कीदृश: कोपो भोक्तव्ये निजदुष्कृते SamarāSaṁ. 8. 444; कर्मणातिप्रवृद्धेन योक्तुरज्ञानजेन वा ।···नित्यं दुष्यन्ति वारणा: Hastyāyur. 429. 12 (3. 8); क्षमस्व मम मन्दस्य शेषमज्ञानजं पितु: BhaviP. 495. 23 (iii(3). 19. 47); SarvaVeSāSaṁ. 359; **ii** born of what is opposed to real knowledge ज्ञानविरोधिप्राचीनकर्मरूपाज्ञानजं मद्व्यतिरिक्तविषयप्रावण्यरूपं पूर्वाभ्यस्तं तमो नाशयामि GītāBh.(Rā.) 508. 5 (*on* 10. 11)

अज्ञानजत्व (ajñānaja–tva) *n.* the state of being produced or caused by nescience मत्पक्षे तु रूप्यादेरज्ञानजत्वात्···शुक्त्यादिज्ञानानां बाधकत्वम् IṣṭaSi. 121. 8; 149. 3; 204. 14; अथ तस्याज्ञानजत्वान्न स्यात् अन्यत्र सतोऽन्यत्र संसर्गाव-भासोऽन्यथाख्याति: PrakaVi. 19. 20; सुतादय: । अज्ञानजत्वात्सर्वे ते क्षणसंगम-भङ्गुरा: AdhyāRā. vi. 12. 25.

अज्ञानजत्वसाम्य (ajñānajatva–sāmya) *n.* similarity due to being the product of nescience अज्ञानजत्वसाम्येऽपि स्वप्ने किंचिन्न बाध्यते IṣṭaSi. 204. 12.

अज्ञानजत्वादि (ajñānajatvādi) *adj.* the state of being produced by nescience and the like रूप्यादेश्चाज्ञानजत्वाद्यप्रसिद्धं कल्पनीयम् IṣṭaSi. 158. 18.

अज्ञानजत्वाभाव (ajñānajatvābhāva) *m.* absence of the state of being the product of nescience अन्यथा त्वात्मनोऽमुक्तिरेव अज्ञानजत्वाभावात् बन्धस्य ज्ञानानिवर्त्यत्वात् IṣṭaSi. 85. 13.

अज्ञानजत्वाविशेष (ajñānajatvāviśeṣa) *m.* non-difference with regard to the state of being the product of nescience शुक्त्यादीनामपि रूप्या-दिवदज्ञानजत्वाविशेषात् IṣṭaSi. 204. 7.

अज्ञानजन (ajñāna–jana) *m.* ignorant person अज्ञानजनबोधार्थं प्रारब्ध-मिति चोच्यते NādaBiU. 29.

अज्ञानजनकत्व (ajñānajanaka–tva) *n.* the state of not being the producer of knowledge न च संशयविपर्ययजननमेवाप्रामाण्यम्, अज्ञानजनकत्व-मप्यप्रामाण्यमेव NyāyMañ. i. 261. 21.

अज्ञानजनित (ajñāna–janita) *adj.* caused or produced by ignorance अज्ञानजनितं दोषं वीरौ मे क्षन्तुमर्हथ PadmP.(Ra.) 101. 58; अज्ञानजनिते पापे प्रायश्चित्तं विधीयते SkandP. i(1). 15. 46; न तद्ब्रह्मात्मकं कर्म त्वज्ञानजनितं हि तत् BṛBrahmaS. iv. 7. 5.

अज्ञानजन्य (ajñāna–janya) *adj.* produced by nescience अज्ञान-जन्यकर्त्रादिकारकोत्पन्नकर्मणा । श्रुत्युत्पन्नात्मविज्ञानप्रदीपो बाध्यते कथम् VarāU. 2. 48; अज्ञानजन्यकरणप्रतिबिम्बवाचि जीवाभिधानमिह वृद्धजनप्रसिद्धम् SaṁkṣeS'ā. 2. 207 (ii. 124. 5); यदप्याहु: – अज्ञानजन्य: प्रपञ्चो ज्ञानेन विनाश्यते मृगतोयवत् ··· इति S'āstrDī. 111. 12 (*on* i. 1. 5)

अज्ञानजन्यत्व (ajñānajanya–tva) *n.* the state of being the product of ignorance or nescience यद्यप्यज्ञानजन्यत्वं कर्मणामवगम्यते S'lokaVār. 5(15). 95(666. 5); अज्ञानजन्यत्वस्य साक्षिण्यध्यस्तत्वस्य च तुल्यत्वात् SiddhāTa. 57. 22; नापि ज्ञानबाध्यत्वमज्ञानजन्यत्वं वा BhāṭṭCin. i. 37. 18 (*on* i. 1. 4); i. 37. 19 (*on* i. 1. 4)

अज्ञानजन्योपाधि (ajñānajanyopādhi) *adj.* attribute produced by nescience अज्ञानजन्योपाधेरहङ्कारस्य निरुपाधिकभ्रमरूपस्यात्मतत्त्वज्ञानान्निवृत्तौ